

TEKNİK BELGE (FCCC/TP/2013/3)

COP 18’de alınan ülkemizle ilgili kararda; Sekretaryanın SBI’ya sunulmak üzere Türkiye’nin azaltım, uyum, teknoloji ve kapasite geliştirme ve finans konularında en az 2020 yılına kadar ne tür destek alabileceğinin belirtildiği teknik bir belge hazırlaması rica edilmiştir.

Bu çerçevede FCCC/TP/2013/3 kodlu teknik belge SBI tarafından hazırlanmış olup öncelikle Türkiye’nin ulusal koşulları ve iklim değişikliği ile ilgili eylemleri hakkında bilgi verilmiş daha sonra ise Sözleşme ve KP altında kurulmuş olan organlardan alabileceği destekler gözden geçirilmiştir.

Türkiye’nin özel koşullarının anlatıldığı bölümde; Türkiye’nin kişi başına düşen gayri safi milli gelire göre (10 524 \$) üst orta gelirli ülkeler kategorisinde olduğu belirtilerek OECD’den resmi kalkınma yardımı alabileceği ifade edilmiştir.

Yüksek Planlama Kurulu tarafından onaylanan Türkiye’nin İklim Değişikliği Strateji Belgesinin uygulanması için hazırlanmış olan İDEP iklim değişikliği ile ilgili Türkiye’nin ulusal tepkisidir. İDEP’te hem azaltım hem de uyum altında sektörel politika ve önlemler hakkında bilgi verilmiştir.

Türkiye’nin Sekretarya’ya AWG-LCA altında sunduğu (Ekim 2012) taslak karar metninde destek istediği öncelikli alanlar;

- Ulusal sera gazı envanteri
- Sera gazı emisyonlarının projeksiyonları
- Politika ve önlemler ve sosyoekonomik yönleri de dahil olmak üzere bunların etkilerinin tahmin edilmesi
- Etki değerlendirme ve uyum
- Araştırma ve sistematik gözlemler
- Eğitim ve halkın bilinçlendirilmesi
- Kalkınma ve çevreye duyarlı teknolojilerin transferi
- Ulusal iklim değişikliği eylem planları
- Sera gazı emisyonlarının tahmini için ulusal sistemler
- İklim değişikliği azaltım ve uyum ile ilgili araştırma, geliştirme ve inovasyon kapasitesi
- İklim risk yönetimi
- Sürdürülebilir üretim ve tüketim
- Raporlama sorumlulukları
- Maliyet etkinliği artırmak ve azaltım eylemlerini teşvik etmek için piyasa temelli mekanizmalar ve çeşitli yaklaşımlar
- Ölçme, raporlama ve doğrulama sistemleri.

SÖZLEŞME ALTINDAKİ ORGANLAR

1. Uyum Komitesi

Sözleşme altında adaptasyonla ilgili eylemlerin geliştirilmesi amacıyla 18. Taraflar Konferansında kurulmuş olan Uyum Komitesinin görevleri ayrıca: ilgili bilgi, deneyim ve iyi uygulamaların güçlendirilmesi, birleştirilmesi ve paylaşımı; sinerjinin artırılması ve ulusal, bölgesel ve uluslararası kuruluşların, merkezlerin ve ağların katılımının güçlendirilmesi; finans, teknoloji ve kapasite geliştirme de dahil olmak üzere uyumla ilgili eylemlerin uygulanmasını teşvik etmek için rehberlik sağlarken COP'a bilgi ve tavsiyelerde bulunmaktır.

Aynı kararda Uyum Komitesinin üç yıllık çalışma planı da onaylanmış olup Uyum Komitesinin çalışmalarının Türkiye'ye uyum ve kapasite geliştirme eylemlerinde fırsatlar sunabileceği belirtilmiştir. Bu iş planında,

- Finansla ilgili Daimi Komite (SCF), Teknoloji Yürütme Komitesi (TEC), En Az Gelişmiş Ülkeler Uzman Grubu (LEG), Yeşil İklim Fonu Kurulu, En Az Gelişmiş Ülkeler Fonu, Özel İklim Fonu ve diğer ilgili organ ve programların da katılımı ve katkılarıyla uyumla ilgili teknik bilgilerin, en iyi uygulamaların, yerli ve yerel toplulukların ihtiyaçlarının paylaşılacağı bir çalıştay düzenlenecektir.
- Sözleşme ile tutarlı ve uyumlu bir şekilde uyum eylemlerinin geliştirilmesinin uygulanmasının nasıl daha iyi desteklenebileceğinin tartışılması için; ilgili tek taraflı, bölgesel ve çok taraflı kuruluşlar ve ulusal düzeyde kalkınma ajanslarıyla birlikte çalıştay düzenlenecektir.
- Ülkelerin kendi başına yaptıkları uyum eylemlerinin desteklenmesindeki rollerini artırmak için uyum ile ilgili çalışmalar yürüten bölgesel merkezler ve ağların listesi derlenecektir.
- Uyum ile ilgili çalışmalara destek sağlayan bölgesel kuruluşlar ve BM kuruluşları mevcutta kurumsal kapasite geliştirmeyi de içeren kapasite geliştirme dahil uyum için gelişmekte olan ülkelere sağladıkları destek konusunda görüşmek üzere davet edilecektir.
- Ülkelere kendi ulusal kurumlarını ve bölgesel merkez ve ağlarını kurmaları ve güçlendirmeleri konusunda yardımcı olmak için bir strateji geliştireceklerdir.

Uyum Komitesi ayrıca En Az Gelişmiş Ülke olmayan Ek-1 dışı ülkelere de ulusal uyum planının planlanması, önceliklendirilmesi ve uygulanması konusunda rehberlik sağlamak ve yöntemler geliştirmek konusunda destek sağlanmasını ve ulusal uyum planları ile ilgili veri tabanı veya takas tipi bir mekanizma kurulmasını düşünmektedir. Bu durum Türkiye için de olabilecektir. Ulusal uyum planları ile ilgili bilgilerin yer aldığı mevcut veri tabanları gözden geçirilerek değerlendirilecek ve Sekretarya tarafında Uyum Komitesine değerlendirilmek üzere sunulacaktır.

2. En Az Gelişmiş Ülkeler Uzman Grubu

En Az Gelişmiş Ülkeler Uzman Grubu (LEG) En Az Gelişmiş Ülkelere NAPA'larının hazırlanması, uygulanması ve revizyonu, iş programı ve NAP prosesi konusunda destek sağlamaktadır.

Türkiye de LEG tarafından üretilmiş olan kaynaklardan, teknik rehberlerden faydalanabilir. Bu rehber dokümanlara internet üzerinden ulaşılabilir.

3. Etki, Etkilenebilirlik ve İklim Değişikliğine Uyum Üzerine Nairobi Çalışma Programı (NWP)

11. Taraflar Konferansında SBSTA altında etki, etkilenebilirlik ve uyum üzerine beş yıllık bir çalışma programı kurulmuştur. Nairobi Çalışma Programı'nın amacı, en az gelişmiş ülkeler ve küçük ada devletlerinin de dahil olduğu gelişmekte olan ülkeler başta olmak üzere, tüm taraf ülkelere, iklim değişikliğinin etkileri, etkilenebilirlik ve uyum süreçlerinin anlaşılması ve bunlara yönelik değerlendirmelerin yapılması, simdiki ve gelecekteki iklim değişkenliğinin dikkate alınarak, iklim değişikliğine karşı, uygun bilimsel, teknik ve sosyoekonomik temellere dayalı uyum tedbirlerinin geliştirilmesi konusunda yardımcı olmaktır.

NWP altında yürütülen çalışmalar hükümetler, NWP Ortakları ve diğer ilgili kuruluşlar tarafından uygulanmaktadır.

Türkiye de kendi uyum eylemlerini uygularken NWP altında geliştirilen bilgi ürünlerinden faydalanabilir. Bu ürünler; teknik belgeler, çalıştay raporları, basılı metaryaller ve web tabanlı bilgi platformları ve araçlarıdır.

4. Kayıp ve Zararlar Konusunda İş Programı

COP 16'da gelişmekte olan ülkelere özellikle iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine karşı kırılgan olan ülkelere iklim değişikliği ile ilişkili kayıp ve zararlar konusunda yaklaşım geliştirilmesi için iş programı kurulmuştur.

Bu iş programı altında birçok rapor ve teknik belgeler hazırlanmıştır. Aşırı hava olayları ve yavaş gelişen hava olaylarının etkileri de dahil olmak üzere iklim değişikliğinin olumsuz etkileriyle ilişkili kayıp ve zararları azaltmak ve anlamak için uluslararası işbirliği ve uzmanlık imkanlarından Türkiye de faydalanabilir.

5. EK-1 Dışı Ülkelerin Ulusal Bildirimleri Üzerine Uzmanlar Danışma Grubu

Uzmanlar Danışma Grubunun amacı ulusal bildirimlerin ve iki yıllık güncelleme raporlarının hazırlanması ve hazırlanması sürecini geliştirmektir.

Ek-I Ülkelerinin Ulusal Bildirimlerini hazırlama rehberleri Ek-1 Dışı Ülkelerinkinden farklı olmasına rağmen Uzmanlar Danışma Grubunun aşağıdaki çalışmaları Türkiye için de faydalı olabilir.

- Ulusal Bildirimlerinin hazırlanmasındaki eğitim materyallerinde özellikle etkilenebilirlik ve uyum değerlendirmelerinin yanında azaltım değerlendirmelerinde,

- Hazırlanmış olan iki yıllık güncelleme raporlarının eğitim materyalleri, özellikle azaltım eylemleri ve onların etkileri, bunun yanında kısıtlar ve boşluklar ve ilgili mali, teknik ve kapasite ihtiyaçları konularında,
- Azaltım değerlendirmelerinin yanında etkilenebilirlik ve uyum değerlendirmeleri ile ilgili yapılarak öğrenilen eğitim çalışmaları.

6. Finans Konusunda Daimi Komite (SCF)

Finans konusunda Daimi Komite 16. Taraflar Konferansında COP altında kurulmuştur. Komitenin amacı, Sözleşmenin finansal mekanizmasıyla ilgili fonksiyonlarını yerine getirmek üzere iklim değişikliği finansmanının dağıtımında tutarlılığın ve koordinasyonun geliştirilmesi, finansal mekanizmanın rasyonelleşmesi, mali kaynakların harekete geçirilmesi ve gelişmekte olan ülkelere sağlanan desteğin ölçülmesi, raporlanması ve doğrulanmasıdır.

17. Taraflar Konferansında SCF'nin fonksiyonları ve faaliyetleri konusunda anlaşma sağlanmıştır. Anlaşmada iletişim ve iklim değişikliğinin finansmanı ile ilgili kurum ve kuruluşlar arasında bilgi alışverişi devamlılığını sağlamak için bir forum oluşturulması da vardır.

İletişim ve iklim değişikliğinin finansmanı yanı sıra diğer paydaşlar ile ilgili kurum ve kuruluşlar arasında sürekli bir bilgi alışverişi için sanal ve bire-bir bir platform oluşturulmuştur. Türkiye de forumdaki tartışmalarla forumda sunulacak iklim finansmanı hakkında bilgi havuzundan fayda sağlayabilir.

Türkiye ayrıca 2014 yılında üretilecek finansal akışların iki yıllık değerlendirmesine ilişkin rapordan ve uyum ve azaltım eylemlerine yönelik finansa erişim için potansiyel araçların ve kanallarına nasıl ulaşılabileceği konusunda kendi anlayışlarını geliştirebilmek için UNFCCC Finans Portalinde yer alan bilgilerden yararlanabilirler.

7. Teknoloji Mekanizması

16. Taraflar Konferansında Sözleşmenin tam olarak uygulanmasını sağlamak maksadıyla uyum ve azaltım eylemlerinde teknoloji geliştirme ve transferi desteğinin uygulanmasının kolaylaştırılması için Teknoloji Mekanizması kurulmuştur. Teknoloji Mekanizması COP rehberliğinde çalışmalarını sürdürmektedir ve COP'a karşı sorumludur. Ayrıca TEC ve CTCN'den oluşmaktadır.

TEC (Teknoloji Yürütme Komitesi), uyum ve azaltımla ilgili teknolojilerin geliştirilmesi ve yayılması için politika ve teknoloji ihtiyacı ve analizi konularında çalışmalarını yürütür; uyum ve azaltım eylemlerinin geliştirilmesi için teknoloji geliştirme ve transferi konularındaki engellere yönelik tavsiyelerde bulunur; uluslararası, bölgesel ve ulusal düzeyde ilgili paydaşlarla işbirliği içerisinde teknoloji yol haritası veya eylem planının kullanımını ve geliştirilmesini hızlandırır.

CTCN (İklim Teknoloji Merkezi ve Ağı) aşağıdaki unsurlardan oluşur;

- İklim Teknoloji Merkezi

- Gelişmekte olan ülkelerin teknoloji geliştirme ve transferi ile ilgili taleplerine cevap verebilecek nitelikteki ilgili kuruluşların oluşturduğu bir Ağ (ulusal teknoloji merkezleri ve ağlarını da içeren); bölgesel iklim teknoloji merkezleri ve ağları; hükümetlerarası, uluslararası, bölgesel ve sektörel kuruluşlar ortaklıklar ve teknoloji yayılımı ve transferine katkıda bulunabilir girişimler; ve araştırma, akademik, mali, sivil toplum, özel sektör ve kamu sektörü kuruluşları, ortaklıklar ve girişimler.

Türkiye de Teknoloji Mekanizması çerçevesinde aşağıdaki faaliyetlerden faydalanabilir;

- TEC altında gerçekleştirilen toplantılara ve diğer olaylara katılım sağlama,
- Teknoloji ihtiyacı değerlendirmesi ve teknoloji eylem planlarını yürütmek amacıyla gerçekleştirilen teknoloji ihtiyacı değerlendirme projesi kapsamında geliştirilen araçların kullanımı,
- CTCN'ye katılım,
- Teknoloji transferi konusunda Poznan stratejik programından destek,
- Teknoloji Takas Evi TT:CLEAR'dan teknoloji geliştirme ve transferi konusunda bilgiye erişim.

8. Kapasite Geliştirme Konusunda Durban Forumu

17. Taraflar Konferansında COP SBI'dan kapasite geliştirme konusunda derinlemesine bir tartışma yapılması, izleme ve gözden geçirmeyi daha da geliştirmek için yıllık bir Durban Forumu etkinliği düzenlemesini istemiştir. Bu foruma Taraflar, Sözleşme altında kurulan ilgili organların temsilcileri, ilgili uzmanlar ve uygulayıcılar kapasite geliştirmeye ilgili deneyimlerini, edinilen dersleri paylaşmak, fikir alışverişini yapmak için katılım sağlamaktadır.

Türkiye de Durban Forumu kapsamında gerçekleştirilen toplantılara katılım sağlayarak ve üretilen dokümanlardan fayda sağlayabilir. Durban Forum'da diğer ülkelerin deneyimleri ve iyi uygulamalarını görerek bunları kendi ülkesinde de uygulayabilir. Bunun yanında uygulayıcılar ve uzmanlar ile ağ kurabilir, uluslararası ve bölgesel işbirliğini artırabilir.

9. Sözleşmenin 6. Maddesi Konusunda Diyalog

Sözleşme'nin nihai amacına ulaşmak ve azaltım ve uyum eylemlerinin etkin bir şekilde uygulanması için iklim değişikliği ile ilgili eğitim, öğretim, halkın bilinçlendirilmesi, halkın katılımı, halkın bilgiye ulaşması ve uluslararası işbirliği konularının önemi bir kez daha vurgulanarak Sözleşmenin 6. Maddesi üzerine Doha İş Programı 18. Taraflar Konferansında kabul edilmiştir. Bu kararla COP SBI'dan Sözleşmenin 6. Maddesi ile ilgili yıllık bir forum organize etmesini talep etmiştir.

Bu Diyalog'un amacı Sözleşmenin 6. Maddesinin uygulanmasını temin etmek için Taraflara ve paydaşlara düzenli bir Forum sağlamak, deneyimlerin, fikirlerin, iyi uygulamalar ve edinilen derslerin paylaşılmasıdır.

Diyalog altında bu tür paylaşımların yapılmaktadır ve raporlar da bulunmaktadır. Türkiye, iklim değişikliği eğitimi ve öğretimi, halkın bilinçlendirilmesi, halkın katılımı, halkın bilgiye erişimi, uluslararası işbirliği konularının da yer aldığı İklim Değişikliği Bilgi Takas Evi CC: iNet'den sürdürülebilir yaşam, sürdürülebilir tüketim ve üretim kalıplarının ve iklim-esnek, düşük emisyonlu bir ekonomiye geçiş için gerekli davranış değişiklikleri tanıtmak için ulusal stratejilerin tasarlanması ve uygulanması konularında yardım alabilir.

10. Ortak Uygulama Denetleme Kurulu (Joint Implementation Supervisory Committee)

Kyoto Protokolü kapsamındaki emisyon azaltım taahhüdü olan ülkeler Ortak Uygulamalar (JI) altında emisyon azaltım hedeflerinin bir kısmını karşılamak için herhangi bir Ek-1 ülkesi başka bir Ek-1 ülkesinde emisyon azaltımına yönelik ortak proje yürütebilmektedir. Bu proje ile emisyon azaltımını başaran ev sahibi ülke "Emisyon İndirim Birimi" (Emission Reduction Unit-ERU) kazanmakta ve bu miktarı yatırımcı diğer Ek-1 ülkesine satabilmektedir. Yatırımcı ülkenin satın aldığı krediler ile toplam emisyon iznini artırırken, ev sahibi ülkenin emisyon izninden düşülmektedir.

Ortak yürütmede uygunluk kriterleri:

- Kyoto protokolüne taraf olmak,
- Belirlenmiş hedeflerinin hesaplanabilmesi ve kayıt altında tutulması,
- Sera gazı envanter tahmini ve azaltım ile ilgili sağlıklı çalışan ulusal bir sistemin mevcut olması,
- Ulusal kayıt sisteminin kurulmuş olması,
- Yıllık ulusal envanterinin sunulmuş olmasıdır.

Türkiye de JI projelerine katılırsa azaltım eylemlerini geliştirebilir ve teknoloji transferini destekleyebilir.

11. Tepki Tedbirlerinin Uygulanmasının Etkisi Konusunda Forum (Forum on the impact of the implementation of response measures)

17. Taraflar Toplantısında tepki tedbirlerinin uygulanmasının etkisinin daha iyi anlaşılabilmesi amacıyla; tepki tedbirlerinin uygulanmasının etkisi konusunda bir iş programı karara bağlanmıştır.

Aynı kararda COP tepki tedbirlerinin uygulanmasının etkisi konusundaki iş programını uygulamak için forum kurmuştur. Bu Forumun amacı interaktif bir şekilde bilgilerin, deneyimlerin, örnek çalışmaların, iyi uygulamaların ve görüşlerin taraflar arasında paylaşılmasını sağlamaktır.

Türkiye de Forum'da paylaşılan bu bilgileri, deneyimleri, örnek çalışmaları, iyi uygulamaları, tepki tedbirlerinin uygulanmasının potansiyel etkisinin daha iyi anlaşılmasında kullanabilir.

AZALTIM VE UYUM EYLEMLERİNİ GELİŞTİRMEK İÇİN TÜRKİYE TARAFINDAN ALINAN DESTEKLER

1. İki Taraflı (Bilateral) Destek

Bazı Ek-II Ülkeleri; AB, Almanya, Yunanistan, İtalya, Japonya, Hollanda, İspanya, İsveç, İngiltere, ABD kendi ulusal bidirimlerinde Türkiye'ye destek sağladıklarını ifade etmişlerdir.

AB ayrıca Katılım için Çevresel Bölge Ağı aracılığıyla Türkiye ile işbirliği yapmış; çalıştaylar, eğitim ve değişim programları aracılığıyla kapasite geliştirme desteği sağlamış, başka aktiviteler yanında uyum stratejilerinin hazırlanmasını kolaylaştırmıştır. AB ayrıca enerji verimliliği ile ilgili projelere IPA ve Avrupa Komşuluk ve Ortaklık Aracı ile fon sağlamıştır.

Almanya, mevcut su temini ve atıksu yönetimi altyapısının denetimi ve uyumu alanında destek sağladığını bildirmiştir. Almanya ayrıca "Orta Doğu ve Kuzey Afrika bölgesinde iklim değişikliğinin ihtiyaçlarını karşılamak için ormancılık politikası çerçevesinin çizilmesi" ve "Sulakalanlar ve İklim Değişikliği" projelerinde Türkiye ile işbirliği yapmışlardır.

Yunanistan Türkiye'ye yenilenebilir enerji kaynakları ve enerji tasarrufu sistemleri konusunda destek sağlamıştır.

Japonya diğerlerinin yanı sıra AB ve İtalya ile birlikte yürütülen ortak projeler ile iklim değişikliği politikaları geliştirilmesi konusunda destek sağlamıştır. Bu kapsamda yürütülen projelerde su kaynakları, tarım ve sağlık sektörleri ile ilgili olası uyum ve azaltım stratejileri ve iklim değişikliğinin ulusal etkilerinin araştırılması, eğitim, halkın katılımının artırılması çevresel bilgiye erişim konularında çalışmalar yürütülmüştür.

Hollanda Türkiye'ye yenilenebilir enerji, enerji verimliliği ve atıksu arıtma sistemleri ile ilgili projeler aracılığıyla destek sağladığını bildirmiştir.

İspanya Türkiye'ye kapasite geliştirme ve teknoloji geliştirme konusunda destek sağlamıştır.

İsveç Türkiye'ye enerji konusunda destek sağladığını bildirmiştir.

ABD ise Türkiye'ye jeotermal enerji üretimi alanında destek sağladığını raporlamıştır.

Ek-I Dışı Tarafların ulusal bildirimleri gözden geçirildiğinde ise Türkiye ile aralarında henüz bir işbirliğinin olmadığı görülmüştür.

2. Hükümetlerarası Kuruluşlar Tarafından Destek

Küresel Çevre Fonu (GEF)

GEF iklim değişikliği ile ilgili faaliyetler için, kendi yetkisi dahilinde, Türkiye'ye mali kaynaklar sağlamıştır.

GEF enerji verimli binaların uygulamasının piyasa dönüşümü ile ilgili bir projeyi finanse etmiştir. Bu projede cihaz etiketleme politikası üzerine kurumsal kapasite geliştirme; yapılandırılmış bir cihaz etiketleme doğrulama ve yaptırım sisteminin geliştirilmesi ve uygulanması; son kullanıcıların bilincinin artırılması ve Türk pazarı için yeni enerji verimliliği standartlarına uygun aletleri üretmek için yerel üreticilerin tedarik zinciri kapasitesinin

güçlendirilmesi; bunların yanı sıra izleme, öğrenme, adaptif geribildirim ve değerlendirme konuları üzerinde durulmuştur.

Ayrıca Türkiye'nin 2. Ulusal Bildirimi'nin Hazırlanması Projesi, ülke düzeyinde önceliklerin ve kapasite geliştirme ihtiyaçlarının belirlenmesi, küçük ve orta ölçekli işletmelerde enerji verimliliği teknolojilerinin yayılması, binalarda ve endüstrilerde enerji verimliliğinin teşviki, jeotermal enerji kullanımının artması konularında projeler onaylanmıştır.

BM Kuruluşları

UNDP Ulusal İklim Değişikliği eylem Planının hazırlanmasına destek sağlamıştır ve bu programla Türkiye'nin iklim değişikliğine uyum sağlama kapasitesi artırılmıştır.

UNEP yerel ve ulusal düzeyde 1400'den fazla resmi uzmana toprak nemi ölçümü, iklim değişikliği ve cinsiyet, erken uyarı ve izleme sistemleri vb. konularında eğitim vermiştir. Ayrıca 1500'den fazla çiftçiye de kendi tarlalarında iklim değişikliği ile ilgili daha iyi mücadele edebilme becerisi kazandırmışlardır.

UNIDEP de fosil olmayan yakıtlardan enerji üretimi konusunda Türkiye'ye yardımda bulunmuştur.

Orta ve Doğu Avrupa için Bölgesel Çevre Merkezi

Orta ve Doğu Avrupa için Bölgesel Çevre Merkezi Türkiye Ofisi aracılığıyla bilinçlendirme aktiviteleri ve iklim değişikliği ile ilgili birçok faaliyet yürütmüştür.

Uluslararası Finans Kuruluşları

Türkiye, Ulusal İklim Değişikliği Eylem Planında yer alan yenilenebilir enerji kapasitesini 2020 yılına kadar 13500 MW'dan 30000 MW'a çıkarma hedefine ulaşmak için Dünya Bankası Grubu üyesi olan Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) ile birlikte çalışmaktadır. Enerji verimliliği, yenilenebilir enerji ve akıllı şebeke yükseltmeleri yatırımları için Temiz Teknoloji Fonuna EBRD aracılığıyla ulaşmaktadır.

Türkiye'ye uluslararası kuruluşlar tarafından sağlanan destek üzerine bilgiler ayrıntılı değildir ve hazır kaynaklara dayanmaktadır. Sadece örnek olarak verilmektedir.

NOT: Birebir çeviri metni değildir.